

ĐỔI MỚI HOẠT ĐỘNG TRUNG BÀY, GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG THÁI BÌNH

ĐỖ QUỐC TUẤN*

TÓM TẮT

Ngày 01/4/2016, Bảo tàng Thái Bình kỷ niệm 30 năm ngày thành lập. Trong những năm gần đây, Bảo tàng đã tích cực đổi mới hoạt động trưng bày, giáo dục theo hướng liên kết, phối hợp chặt chẽ với cơ sở và cộng đồng, nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa của Thái Bình nói riêng và cả nước nói chung. Hướng đổi mới hoạt động này của Bảo tàng, bước đầu đã thu được kết quả nhất định nhưng cũng còn không ít khó khăn, thách thức cần sớm được chung tay tháo gỡ.

Từ khóa: trưng bày; giáo dục; Bảo tàng Thái Bình.

ABSTRACT

Recent years Thái Bình Province Museum has been actively renovating exhibition activities and education in the museum, as well as in the system of memorial houses in grassroots level in a connective way to strengthen the effectiveness of the protection and promotion of cultural heritage in Thái Bình in particular and the country in general. This reform has got some first results but also some challenges needed to be resolved.

Key words: Exhibition; Education; Thái Bình Province Museum.

Việc đổi mới hoạt động trưng bày, giáo dục đảm bảo tính khoa học, phù hợp với mọi đối tượng khách tham quan, góp phần giáo dục truyền thống quê hương, đất nước và nâng cao ý thức, trách nhiệm bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa của toàn dân, là một nhiệm vụ quan trọng và cần thiết, nhưng rất nhiều khó khăn, thách thức đối với Bảo tàng Thái Bình.

Trong những năm qua, Bảo tàng Thái Bình đã chủ động từng bước đổi mới hoạt động trưng bày, giáo dục với những nội dung, kết quả như sau:

1. Đưa di sản về với cộng đồng, phục vụ nhiệm vụ chính trị ở cơ sở

1.1. Củng cố, khôi phục, xây dựng nhà truyền thống, nhà lưu niệm

Nhà truyền thống, nhà lưu niệm là một trong những thiết chế trong sự nghiệp xây dựng và phát triển văn hóa - xã hội của tỉnh Thái Bình, đặc biệt là công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Đây là nơi lưu giữ và trưng bày các tư liệu, hình ảnh hiện vật nhằm tuyên truyền, giới thiệu, giáo dục truyền thống lịch ở các cấp huyện, xã, phường, thị trấn. Từ những thập niên 70, 80 của thế kỷ trước, đã có trên 30 nhà truyền thống, nhà

lưu niệm được xây dựng trên địa bàn tỉnh, song, do nhiều nguyên nhân, hầu hết nhà truyền thống, nhà lưu niệm đã bị xuống cấp, hư hại. Trước thực trạng này, Bảo tàng đã tiến hành vận động, tuyên truyền các địa phương khôi phục, bổ sung tư liệu, hình ảnh, hiện vật, trưng bày mới và xây dựng các nhà truyền thống, nhà lưu niệm trong công cuộc xây dựng nông thôn mới.

Đến nay, Bảo tàng Thái Bình đã khôi phục trưng bày mới 12 nhà truyền thống, nhà lưu niệm, tiêu biểu là:

- Nhà lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh tại xã Tân Hòa, huyện Vũ Thư;
- Nhà lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh tại xã Nam Cường, huyện Tiền Hải;
- Nhà lưu niệm Đại tướng Hoàng Văn Thái tại xã Tây An, huyện Tiền Hải;
- Nhà trưng bày di tích lịch sử cách mạng Trường Vị Sỹ tại xã Chí Hòa, huyện Hưng Hà;
- Nhà truyền thống huyện Hưng Hà;
- Nhà lưu niệm Đồng chí Phạm Quang Lịch và Nhà in Tỉnh ủy Thái Bình, tại xã Đình Phùng, huyện Kiến Xương...

Trong quá trình thực hiện công tác này, đơn vị đã sưu tầm bổ sung hàng ngàn tài liệu, hiện vật cho cơ sở và kho Bảo tàng. Mạng lưới nhà truyền thống,

* Bảo tàng Thái Bình

Trưng bày “Quỳnh Phụ với sự nghiệp nhà Trần”, tổ chức tại đền A Sào (huyện Quỳnh Phụ), tháng 3 năm 2012 -

Ảnh: Tác giả cung cấp

nhà lưu niệm được khôi phục, đổi mới trưng bày, tuy chưa nhiều về số lượng nhưng đã kết nối hoạt động với Bảo tàng chặt chẽ hơn trong công tác nghiệp vụ và phối hợp tổ chức phát huy tác dụng tuyên truyền, giáo dục đạt hiệu quả cao.

1.2. Tăng cường tổ chức hoạt động trưng bày chuyên đề, lưu động

Một trong những nhiệm vụ trọng tâm của hoạt động trưng bày là “đưa di sản đến với cộng đồng”.

Từ năm 2010 đến nay, Bảo tàng Thái Bình đã tổ chức 16 cuộc trưng bày chuyên đề lưu động tại các xã, phường, thị trấn và tại Bảo tàng, tiêu biểu là:

- Phối hợp với Bảo tàng Quân khu III, Bảo tàng Hải quân trưng bày chuyên đề hưởng ứng Năm Du lịch quốc gia đồng bằng Sông Hồng - Hải Phòng - 2013, phục vụ quần chúng nhân dân, được dư luận đánh giá cao;

- Trưng bày lưu động chuyên đề về chủ quyền biển đảo Hoàng Sa, Trường Sa tại đình Hiệp Lực, xã An Khê, huyện Quỳnh Phụ và trụ sở Công an tỉnh Thái Bình;

- Trưng bày lưu động chuyên đề “Da cam - lương tri và công lý - Hạ Long 2015”, được Trung ương Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin tặng Bằng khen;

- Trưng bày lưu động chuyên đề “Đảng bộ Thái Bình qua các thời kỳ lịch sử”, phục vụ Đại hội Đảng bộ tỉnh Thái Bình lần thứ XIX;

- Trưng bày lưu động chuyên đề “Đảng bộ, nhân dân và các lực lượng vũ trang Thái Bình trong các cuộc đấu tranh cách mạng, xây dựng và bảo vệ tổ quốc”, tại đền thờ liệt sỹ tỉnh Thái Bình, tháng 12/2015.

Hiệu quả hoạt động trưng bày lưu động ở cơ sở đã góp phần tuyên truyền chủ trương, chính sách pháp luật của Đảng và Nhà nước, tri thức về di sản văn hóa tới cộng đồng. Từ đó, quần chúng nhân dân hiểu rõ hơn và nâng cao tinh thần trách nhiệm bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa ngay trên quê hương mình.

Năm 2013, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành “Hướng dẫn sử dụng di sản văn hóa trong dạy học ở trường phổ thông, trung tâm giáo dục thường xuyên”. Bảo tàng Thái Bình đã làm tốt hoạt động giáo dục, liên hệ với các trường học, Phòng Giáo dục, Sở Giáo dục phối hợp tổ chức nhiều chương trình cho học sinh từ cấp mầm non đến các cấp tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông và sinh viên trong tỉnh tới tham quan, học tập ngoại khóa tại Bảo tàng và các cuộc trưng bày lưu động, nhà truyền thống, nhà lưu niệm ở cơ sở. Theo thống kê, hằng năm, có khoảng 20.000 lượt khách tham quan trưng bày cố định tại Bảo tàng và lưu động ở cơ sở; đối tượng chiếm tỉ lệ lớn chủ yếu là học sinh, sinh

viên và các tổ chức xã hội, đoàn thể ở các cấp (tỉnh, huyện, xã) tham quan, học tập.

2. Tìm mọi nguồn lực xã hội hóa, đổi mới hoạt động trưng bày, giáo dục trong khuôn viên ngoài trời của Bảo tàng

Thông báo Kết luận số 1297/TB-BVHTTDL ngày 12/4/2013 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch sau buổi làm việc với Ủy ban nhân dân tỉnh Thái Bình đã chỉ rõ: "... Bổ sung nội dung trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng tỉnh, tổ chức giới thiệu các loại hình văn hóa phi vật thể, như múa rối nước, hát chèo... tại khu vực Bảo tàng tỉnh".

Ngày 27/1/2014, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 208/QĐ-TTg về việc phê duyệt Đề án "Đẩy mạnh các hoạt động học tập suốt đời trong các thư viện, bảo tàng, nhà văn hóa, câu lạc bộ" - Cụ thể đối với bảo tàng là "cải tạo, nâng cấp cơ sở vật chất, trang thiết bị cho bảo tàng đủ điều kiện tổ chức các hoạt động học tập suốt đời...". Thực hiện chủ trương này, Bảo tàng Thái Bình đã tích cực chỉnh lý, đổi mới trưng bày cố định, tạo sự hấp dẫn; cải thiện công tác hướng dẫn, thuyết minh đáp ứng nhu cầu thị hiếu của các đối tượng khách tham quan; mạnh dạn dám nghĩ, dám làm, tìm mọi nguồn lực xã hội hóa để nâng cao chất lượng hoạt động của đơn vị...

Năm 2015, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thái Bình đã phê duyệt "Kế hoạch liên kết đầu tư đổi mới hoạt động bảo tàng trong không gian ngoài trời" của Bảo tàng tỉnh. Theo đó, Bảo tàng Thái Bình đã ký hợp đồng liên kết đầu tư với Công ty Cổ phần Đầu tư Phát triển Văn hóa Việt xây dựng nhà thủy đình

biểu diễn văn hóa truyền thống, như múa rối nước, hát chèo; trưng bày giới thiệu các di sản văn hóa về nông nghiệp, nông dân, nông thôn Thái Bình (bao gồm nhà ở truyền thống của người Việt, dụng cụ sản xuất, đồ dùng sinh hoạt, tín ngưỡng, tôn giáo, ẩm thực Việt...). Đồng thời, giới thiệu với khách tham quan những đặc sản của Thái Bình, các loại vật nuôi, cây trồng tiêu biểu của các vùng dân cư trong tỉnh. Đây là phần trưng bày kết hợp với khai thác hoạt động dịch vụ, phục vụ khách tham quan. Ngoài ra, Bảo tàng còn tiến hành điều chỉnh, sắp xếp hệ thống trưng bày hiện vật thể khối lớn phía Đông Nam; xây dựng nhà mái che hiện vật; xây dựng nhà trưng bày sản phẩm nghề và làng nghề truyền thống; phối hợp tổ chức các hoạt động văn hóa - nghệ thuật dân gian truyền thống. Đây là một nhiệm vụ hết sức quan trọng và thiết thực, có tính chiến lược lâu dài, góp phần tạo nên diện mạo mới cho Bảo tàng, thu hút khách tham quan.

Việc đổi mới hoạt động trưng bày, giáo dục tại Bảo tàng Thái Bình trong thời gian qua tuy đã đạt được những kết quả bước đầu đáng ghi nhận, song, hiện còn gặp không ít khó khăn, thách thức (về nguồn vốn thực hiện, nguồn lực con người...) và còn có những hạn chế, thiếu sót nhất định. Bảo tàng mong nhận được sự quan tâm, tạo điều kiện hơn nữa của Ủy ban nhân dân tỉnh, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các cấp, các ngành và sự chung tay góp sức của cả cộng đồng./.

D.Q.T

Cán bộ và nhân dân huyện Hưng Hà tham quan trưng bày tại Nhà truyền thống huyện Hưng Hà, năm 2015 -

Ảnh: Tác giả cung cấp